

SUOMEN KIELEN LAITOS

Vuonna 1956 perustettu Helsingin yliopiston suomen kielen laitos toimii yliopiston päärakennukseen sijoitetussa Castrenianumissa. Se on itsenäinen historiallis-kielitieteelliseen osastoon kuuluva laitos, jonka esimiehenä on professori Pertti Virtaranta ja amanuenssina Eira Penttinen.

Laitoksen tärkein osa on sen kirjasto. Castrenianumia perustettaessa siirrettiin sen kirjastoon yliopiston historiallis-kielitieteellisen laitoksen fennica- ja folkloristica-osastot, ja tästä alusta kirjasto on kasvanut niin, että se nykyisellään on yliopiston suurimpia laitoskirjastoja: siinä on noin 8 000 teosta ja 50 kansiota pikkukirjasia ja eripainoksia. Valtaosa tästä kirjallisuudesta on suomen ja sen sukulielten tutkimuksen alalta. Sanakirjoja on noin 600. Alan kotimaiset ja ulkomaiset sarjajulkaisut ja aikakauslehtien vuosikerrrat, jotka on sijoitettu omaksi osastokseen, ovat jokseenkin täydellisiä. Muuta kirjallisuutta on lähinnä kansatieteen ja kansanrunoudentutkimuksen alalta, nyt tosin aiempaa vähemmän, kun laaja folkloristica-osasto vuoden 1965 alussa siirrettiin vastaperustettuun kansanrunoustieteen laitokseen Meritullintori 1:een; kirjaston kokoelmiin jäi kuitenkin jonkin verran alan kurssikirjoja. Yleisen kielitieteen sarjoja on ostettu melko runsaasti (mm. Acta Linguistica Academiae Hungariae, Foundations of Language, Language, Linguistics, Linguistische Berichte, Phonetica ja Word). Enimmäkseen lahjoituksina saatuja paikallishistorioita on noin 160. Helsingin yliopistossa suomen kielen alalta kirjoitetut laudatur- ja lissensiaatintyöt - tähän mennessä lähes 1 100 tutkielmaa - on deponoitu Sanakirjasäätiöön, jossa ne ovat tutkijoiden käytettävissä. Tutkielmia voi lainata myös maan muihin yliopistoihin niiden kirjastoissa luettaviksi.

Sanakirjasäätiön vanhan kirjasuomen jaokseen Luotsikatu 4:ään on sijoitettu kirjaston vanhan fennican kokoelma. Sen pohjana on kalvolalaisen talonpojan ja bibliofiilin Emanuel Kanajärven (1801-68) kirjastoon kuuluneet 650 teosta, jotka yliopisto osti vuonna 1908 sijoitettaviksi "suomalaisen semi-

naarin" kokoelmiin. Professori E.N. Setälän allekirjoittamaan kauppakirjaan sisältyy ehto, että Emanuel Kanajärven kirjat on säilytettävä omana kokonaisuutenaan. Kokoelmaa on täydennetty vuosien mittaan lahjoituksina saaduilla kirjaharvinaisuuksilla sekä valokopiojäljennöksillä, joita vanhan kirjasuomen sanakirjan toimitus on teettänyt yliopiston kirjaston vanhaan fennicaan kuuluvista alkuperäiskappaleista. - Castrenianumin tutkijain huoneessa säilytetään osaa Suomalais-ugrilaisen Seuran arkistosta sekä Seuran omistamaa ainutlaatuisen arvokasta "Fellmanin kokoelmaa", joka sisältää varsinkin vanhaa lapinkielistä ja Lappia käsittelevää kirjallisuutta.

Suomen kielen laitoksen kirjastoa käyttävät ennen muita suomen ja sen lähiaiaineiden opiskelijat. Kirjasto on auki lukukauden aikana arkisin klo 8 - 20, lauantaisin 9 - 14, kesällä arkisin klo 9 - 14. Opiskelijat voivat kirjastossa lukea kurssikirjoja, tutustua alansa kirjallisuuteen sekä valmistaa harjoitustöitään ja tutkielmiaan. Kirjaston käytössä opastaa kirjastoapulainen Leena Kosonen. Jonkin verran voidaan kirjoja antaa myös lainaksi. Laitoksessa on kopiolaitteet opiskelijoita ja tutkijoita varten.

Suomen kielen laitoksen omassa eripainossarjassa "Opuscula Instituti Linguae Fennicae" on julkaistu tähän mennessä 47 tutkimusta. Laitoksen toisessa julkaisusarjassa "Castrenianumin toimitteita" on ilmestynyt yhdeksän teosta.